

Akutagawa Ryunosuke

Lòng đã trót yêu

Dịch giả : Văn Lang Tôn Thất Phương

Màn 1:

Đêm yên lặng, con trăng chênh chếch. Morito rảo bước bên gò đất thấp, tiếng lá khô nghe xào xạc dưới chân. Anh suy nghĩ miên man, rồi nói một mình nho nhỏ:

Trăng lên rồi ư! Thường ta vẫn hay chờ đợi, sao đêm nay lại sợ cả ánh trăng? Mà không run sao được. Chỉ đêm nay thôi, trước khi trời sáng ta đã trở thành kẻ giết người. Cứ tưởng tượng xem, đôi bàn tay này sẽ nhuộm đầy máu, lúc đó chắc ta sẽ trông khủng khiếp vô cùng. Giá như đi giết một người mình ghét thì cũng đành, nhưng khổ tâm thay, đêm nay ta lại phải giết một kẻ mà mình hoàn toàn không thù ghét!

Người này cũng chả phải ai xa lạ: Wataru Saemon-no-jo! Tên của y bây giờ ta mới nhớ rõ, nhưng cái mặt đó thì có quen được đâu - đàn ông gì mà cứ mịn màng trắng trẻo! Khi biết được y là chồng của Kesa, quả thực là ta có thấy ghen tức, nhưng mà sau đó thì thôi, nào ta có suy nghĩ gì thêm! Ủ, thì y cũng là tình địch, nhưng ta chả oán ghét căm hận gì y, còn cảm động với những việc y làm là đằng khác. Nghe bà Koromogawa kể chuyện y đã lao tâm khổ tứ để chinh phục Kesa, ta cũng thấy cảm kích. Ôi chao, y đã ráng tập làm thơ để lấy lòng Kesa! Chỉ tưởng tượng đến cảnh chàng võ sĩ Wataru, bình thường vốn ngây ngô chân chỉ, nay đi cầm cú làm thơ tặng gái là đã không nhịn cười được. Dĩ nhiên không phải cười để chế nhạo, vì những chân tình của y rất đáng cảm động. Đúng ra có thể nói những nhiệt tình của y dành cho người đẹp Kesa mà ta yêu quý, còn làm cho ta đây - người yêu thực sự của nàng - thấy tự ái rất được vuột ve là đằng khác.

Nói thì như thế, nhưng ta có yêu Kesa thật không? Chuyện với nàng phải chia ra làm hai thời kỳ: lúc trước và bây giờ. Trước khi Kesa lấy chồng, ta đã rất mực yêu nàng - hay ngỡ là rất yêu

nàng. Thực ra, giờ nghĩ lại thấy chẳng đơn thuần như thế. Ta mơ ước nàng chỉ vì thưở ấy chưa biết đến đàn bà, cho nên đúng ra là ta mơ ước thân thể của nàng. Nói có thể hơi quá một chút, nhưng tình yêu đó chỉ là dục vọng được tình-cảm-hóa cho đẹp ra, thế thôi. Sau khi không còn gặp Kesa nữa, suốt ba năm tròn ta không thể quên nàng - nhưng nếu thưở đó đã biết được thân thể của nàng rồi, chắc gì ta mãi nhớ nhung đến thế? Thực tình ta không dám khẳng định được điều này ngay với cả chính mình, nghĩ cũng đáng thẹn! Về sau, Kesa có chồng rồi, lòng ta vẫn khôn nguôi, tuy lòng thiết tha đó chỉ đầy những luyến tiếc âm ức là đã chưa từng được cùng nàng chung đụng. Rồi với cái tình cảm đam mê cuồng nhiệt đó, ta được gần nàng, một điều ta vừa sợ, mà cũng hằng mong. Và hiện tại thì sao? Ta muốn hỏi lòng mình lần nữa: ta có thực sự yêu Kesa, hay không?

Trước khi trả lời, mặc dù không thích thú gì khi nhớ tới, nhưng cũng nên ôn lại một lượt những gì ta đã trải qua.

Nhân dịp lễ cầu siêu ở gần cầu Watanabê, ta tình cờ gặp lại Kesa sau ba năm xa cách. Từ đó, cũng trong khoảng nửa năm, ta đã xếp đặt đủ mưu mô để có được một lần hò hẹn với nàng - và ta

đã thành công, không phải chỉ ở việc gặp gỡ không thôi, mà còn thoả được ước mơ là cùng nàng chung đụng. Không cần phải nói lại, động cơ thúc đẩy ta lúc đó là những ám ức nuôi tiếc chất chứa trong bao nhiêu năm về việc chưa biết được thân thể của nàng. Nhưng khi có được những phút riêng tư cùng nàng trong căn phòng ở nhà bà Koromogawa, tự nhiên cái nuôi tiếc ấy sao bỗng vơi đi rõ rệt. Ta cũng vẫn tự hỏi: Phải chăng vì lúc đó, ta đã biết được thể nào là thân thể một người đàn bà, cho nên cái đam mê ngun ngút có bớt đi chăng? Đúng hơn là vì nhan sắc của nàng đã phai pha đi. Kesa bên cạnh ta không còn là một Kesa của ba năm về trước. Chỉ có đôi mắt đen nháy long lanh ấy là không khác bao nhiêu, nhưng da nàng đã hết láng, dưới mắt đã có quầng thâm, chung quanh gò má và dưới cằm, cái trẻ trung mỏng mơn cũng đã biến đi đâu mất; làm cho những đam mê sôi nổi của ta bỗng biến thành hụt hẫng. Suốt ba năm nhưng nhớ, nhưng tự nhiên ta đã phải liếc đi nơi khác khi cùng nhìn tận mặt nhau. Cái bàng hoàng ấy, bây giờ ta vẫn còn nhớ rõ.

Rồi bây giờ, những ám ức về việc chưa chiếm được thân thể nàng đã hết, sao ta phải còn gắn bó với Kesa? Dễ hiểu thôi, vì ta khoan khoái với cảm giác của kẻ đi chinh phục. Kesa vẫn bảo rằng nàng rất được chồng thương, nhưng với ta, điều này vô

nghĩa. Nàng chỉ muốn khoe khoang, hay có thể chỉ vì mặc cảm sợ ta thương hại. Không hiểu sao lắm lúc ta muốn vạch trần những lời dối trá đó, nhưng nàng có dối trá hay không, thực tình ta chẳng biết. Có ai vặn hỏi, ta cũng không cắt nghĩa được. Nhưng ta tin là nàng nói dối, bây giờ vẫn còn tin. Cũng còn một lý do nữa, nhưng nói ra thì quá mắc cỡ: Ta chỉ tìm nhục dục, không hẳn phải là nàng mà ta chỉ cần một thân thể đàn bà, để thỏa mãn, để dâm dục. Chắc những người cần đến gái buôn hương bán phấn cũng không ai quá thèm nhục dục như ta.

Chỉ vì thế mà ta tìm tới Kesa, và cưỡng ép nàng, để dâm dục. Cho nên với câu hỏi “ta có yêu Kesa không” lúc này, chắc khỏi cần phải trả lời. Thực ra đôi khi ta còn thấy ghét nàng là đằng khác. Lần đó, khi mọi sự xong xuôi, nàng nằm khóc rầm rức, và ta ôm lên, thấy nàng còn khát khao thèm muốn hơn cả chính ta. Cứ nhìn mái tóc rối ren ấy, gương mặt phấn son ướm lấm mề hôi ấy, có thể bảo rằng về cả hai mặt tâm hồn và thể xác, hẳn không người phụ nữ nào lại có thể xấu xí và đọa lạc hơn. Thành ra giá lúc trước ta có yêu nàng đi nữa, cái tình yêu cũng đã lịm chết ngay từ hôm ấy. Hay nếu ta đã không yêu nàng gì cả, ai có bảo từ ngày đó trong lòng ta đã nảy sinh ra mầm chán ngán thì cũng chẳng sai. Oái ăm thay, đêm nay, vì một người mà mình chẳng

thương yêu, ta phải đi giết một kẻ mà mình không thù ghét!

Ai gây ra việc này ư? Ta đâu trách ai được, vì chính ta đã bày ra, đã thì thầm bên tai Kesa bảo “phải giết Wataru”. Chắc lúc ấy ta hóa điên, vì rõ ràng là với đôi hàm răng nghiền chặt, chính miệng ta đã rủa nàng phải giết. Mà tại sao? Thực tình ta chả hiểu! Ráng nghĩ cho kỹ thì lúc đó, càng ghét nàng, càng khinh bỉ nàng, ta lại càng thấy cần phải làm nhục nàng - và cách đích đáng nhất là xúi cho nàng muốn giết người chồng mà nàng cứ khoe khoang là vẫn thương yêu nàng rất mực. Ta như sống trong ác mộng, lý trí thì bảo đừng mà miệng lại cứ thì-thầm mãi để thúc dục nàng. Trước sau là vậy, nhưng đã bảo thế mà còn chưa giải thích được tại sao ta muốn giết chồng nàng thì chỉ có thể nói là do ma xui quỷ ám, hay có một sức huyền bí nào đó đã thúc đẩy ta mà thôi.

Nào ngờ, Kesa nằm im một lát rồi vụt ngẩng lên, và bảo là nàng cũng muốn vậy. Ánh mắt của nàng thực kỳ lạ, xưa nay ta chưa từng thấy như thế bao giờ. Ôi, sao mà dễ vậy? Ta bàng hoàng, không kèm được ý nghĩ “đồ gái lăng loạn!”. Trong thất vọng chơi vơi, ta bỗng thấy ra mưu đồ của ta thực quá khủng khiếp. Nhìn nàng lúc đó, dáng điệu dâm đãng, mặt mày nhợt nhạt khó

coi, ta thực như muốn chết đi vì chán ngán, đau khổ.

Lúc đó, giá có thể được, ta cũng muốn dẹp ngay chuyện giết người, và dìm cho thanh danh con người không tiết hạnh đó xuống tận tột cùng của nhục nhã - như thế, lương tâm ta sẽ đỡ bị cắn rứt, dù chính ta đã kéo nàng vào chuyện ô danh. Nhưng hình như đọc được ý nghĩ của ta, Kesa bỗng đổi thay nét mặt và nhìn vào mắt ta chăm chặp. Thành ra, phải thú thực là ta đâm ra sợ nàng trả thù, nên đành hẹn với nàng ngày giờ nhất định để giết Wataru. Nỗi sợ này, chao ôi, giờ đây vẫn còn đầy ắp! Có ai cười ta hèn nhát, ta cũng đành cam chịu. Nào các người có thấy được Kesa lúc đó để hiểu đâu! Khi thấy nàng ngồi khóc mà không có một giọt nước mắt, ta biết không lùi được nữa. Nếu ta không chịu giết Wataru, chắc chắn nàng sẽ giết ta bằng cách này hay cách khác! Đành phải ráng thôi! Nghe ta hứa xong, nàng cúi đầu nhìn xuống, mỉm cười. Nụ cười làm hiện lên núm đồng tiền trên gò má trắng, rất lạnh lẽ, mà sao ta thấy lạnh cả mình.

Ôi thôi, chỉ vì lời hứa oan nghiệt ấy, giờ đây ta mang tấm lòng như nhuốc, dấn thân đi làm kẻ sát nhân. Cứ nghĩ, giá ta bỏ hết đi vào giờ phút chót, chắc cũng không thể được. Vì ta đã thề thốt,

nhưng đúng hơn - điều này ta nói thực - ta sợ nàng sẽ trả thù.
Còn lý do gì khác nữa không nhỉ? Cái gì lại có thể làm cho một kẻ hèn nhát như ta phải đi giết một người vô tội? Cái gì mà mãnh liệt thế, thực tình ta không hiểu. Tuy nhiên... Tuy nhiên... Nhưng không! Không thể thế được! Ta khinh bỉ người đàn bà đó! Ta sợ nàng, ta ghét nàng. Nhưng biết đâu, tất cả chỉ vì ta... thực sự yêu nàng!

Morito vẫn tiếp tục đi đi lại lại, nhưng không nói thêm một lời nào. Trăng đã lên cao, sáng tỏ. Có tiếng hát vọng lên từ một nơi nào đó, rất xa xăm:

*Lòng người ta quả thực
Là tấm tối u mê
Cháy theo dục vọng gớm ghê
Phút giây tàn lụi một bề, thế thôi.*

Màn 2:

Trời đêm tĩnh mịch. Bên chiếc giường thấp, Kesa đứng quay lưng lại với ngọn đèn, miệng cắn vào tay áo rộng, dấm mình theo bao ý nghĩ bồn chồn:

Sao lại chưa tới? Thế nào đêm nay cũng phải tới, nhưng trăng đã quá đỉnh đầu mà chẳng thấy tăm hơi gì cả, hay anh ta bỗng đổi ý rồi chẳng? Chao ôi, anh ta mà không tới thì chết mất! Tôi sẽ phải mặt dày mày dạn để sống thêm những ngày tủi hổ, như thân phận gái lầu xanh! Cứ nghĩ lúc đó, nếu tội lỗi phơi bày ra ánh sáng, thân tôi sẽ dẫn đờ tiều tụy như xác chết, bị lôi ra bên đường cho người ta chà đạp, nhục mạ, rồi đám đông bu vào sỉ vả, nhưng vẫn phải lặng câm hứng chịu, làm sao tôi kham được! Ôi, với bao nhiêu dọa dầy nhục nhã đó, có chết đi chắc cũng không đành lòng mà nhắm mắt. Không! Không! Anh ta nhất định phải tới! Nhìn vào mắt anh ta lúc chia tay hôm đó, tôi biết chắc anh ta sẽ phải giữ lời, vì sợ tôi! Phải, ghét tôi, khinh bỉ tôi, nhưng phải tới, vì sợ tôi! Dĩ nhiên nếu chỉ vì tôi mà thôi thì chắc anh ta không tới. Nhưng tôi biết nắm được anh ta, dựa vào lòng ích kỷ của anh ta, hay nói đúng hơn là dựa vào sự sợ sệt đến hèn hạ của anh ta. Thành ra dù trời có sập đi chẳng, chắc chắn anh ta cũng phải

ráng mà tìm tới.

Nhưng nghĩ đến thân tôi, bây giờ không tin được vào mãnh lực quyến rũ của chính mình nữa thì quả thực đáng thương. Ba năm trước đây, mọi sự mọi việc tôi đều trông cậy vào chính tôi, vào sắc đẹp của tôi. Bảo là ba năm, nhưng thực sự phải nói là mãi từ trước cho đến ngày hôm ấy thì đúng hơn. Hôm hẹn với anh ta, chỉ nhìn thoáng qua ánh mắt, tôi hiểu ngay mình hết còn được xem là một người đẹp, xấu xí là đằng khác. Tuy anh ta ráng trấn tĩnh và nói ra toàn những lời thiết tha êm ái, nhưng với một người đàn bà đã nhận ra được mình hết còn son trẻ, những lời ngọt ngào còn mang lại được điều chi - nếu không nói là chỉ làm tôi thêm buồn, thêm tiếc nuối và lo sợ cho những tháng ngày sắp tới - khi nhan sắc dần phai mà mình không thể nào níu kéo. Ôi, nỗi buồn lúc ấy sao bao la đến thế? So với nỗi lo buồn sợ hãi mà tôi cảm thấy lúc còn bé - khi đang được bế trong tay người nữ mẫu và giương mắt lên nhìn trời đất âm u trong một đêm nguyệt thực - không biết cái nào mạnh mẽ hơn? Chỉ trong phút giây ngắn ngủi thôi, tất cả những mơ mộng tự hào mà tôi hằng ấp ủ bỗng biến đi đâu mất, nhường chỗ cho một cảm giác mênh mang và lạnh lẽo như lúc trời mới mưa xong. Tôi chơi vơi trong biển buồn sâu rộng, nên đâm ra ngẩn ngơ thờ thần nửa sống nửa chết,

và đem thân mình dâng hiến cho anh ta, một người mà tôi chẳng yêu thương, một người mà tôi biết đang ghét tôi, khinh bỉ tôi, tìm đến với tôi chỉ vì nhục dục!

Tại sao tôi để cho ra như thế nhỉ? Có phải vì tôi không kham được nỗi buồn quá lớn khi nhận ra giờ đây mình chẳng còn đẹp, nên vô tình muốn vớt vát tình cảm, để thấy mình vẫn còn được say mê? Hay tại tôi cố ý viện ra đủ thứ lý do để có thể quên đi tất cả trong phút nhiệt cuồng của thân xác, khi được anh ta ôm sát trong vòng tay? Nếu quả như vậy thì tôi nào khác gì anh ta, cũng kiếm tìm vật dục, cũng để cho lòng khát khao sôi nổi lôi kéo mình đi! Trời ơi, đúng rồi, chỉ nhớ lại mà thẹn, thật mắc cỡ, thấp hèn, nhục nhã! Nỗi nhục này đầy ắp khi anh ta xong việc và buông ra. Tôi được tự do trở lại, nhưng thấy tủi thẹn xác thân mình, và khinh ghét chính mình đến cùng cực.

Nước mắt tôi trào ra, mặc dù tôi cứ nhủ mình đừng khóc. Tôi không khóc vì thanh danh hay xác thân đã thành ô uế, nhưng đau vì tự ái bị thương tổn, vì tôi đã bị coi rẻ, cứ như một con chó cùi ghẻ lở, đã chịu khinh khi ghê tởm mà còn bị hành hạ dày vò.

Hôm ấy ra sao nhỉ? Bây giờ tất cả hầu như đã lu mờ như một kỷ ức xa xôi, nhưng tôi còn nhớ được cảm giác của râu anh ta chạm vào bên tai, khi tôi đang nằm khóc. Anh ta hạ thấp giọng, và thì thào qua hơi thở nóng hổi, bảo phải giết Wataru. Lạ lùng thay, khi nghe được câu này cả người tôi như có sinh khí trở lại. Sinh khí? Vâng, nếu bảo ánh trăng là sáng thì đó cũng là sinh khí, tuy không được như ánh mặt trời. Nhưng tôi thấy nguôi ngoai, vì tình cảm của tôi được an ủi bởi những lời khủng khiếp đó. Chao ôi, có phải lòng người đàn bà là thế, khi biết ra mình được yêu thương thì cảm thấy sung sướng, dù là đến nỗi phải giết cả chồng mình?

Tôi vẫn cứ nằm khóc, trí óc ngổn ngang với nỗi buồn tê tái trong khi lòng mình nhẹ hẫ xuống. Hai cảm giác đó xen lẫn nhau, mông lung man mác như ánh sáng trăng. Rồi sao nữa? Lúc nào tôi đã đưa tay ước hẹn cùng anh ta để giết chồng tôi? Chồng tôi! Lúc đó tôi mới chợt nhớ đến. Đúng thế, vào giây phút ấy tôi mới bắt đầu nhớ đến chồng tôi. Trước đó thì tôi hoàn toàn chỉ nghĩ đến tôi, đến chuyện bản thân tôi bị nhục nhã. Hình ảnh của chồng tôi, con người hiền lành nhỏ nhẹ ấy... Nhưng không, lúc

ấy tôi không nhớ chồng, tôi chỉ nghĩ đến gương mặt vẫn thường tươi cười mỗi khi có chuyện gì nói với tôi, thế thôi. Và có phải trong thoáng phút giây khi nghĩ đến gương mặt tươi cười đó, trong trí tôi bỗng nảy ra được một quyết định chẳng? Tôi nghĩ rằng mình sẽ chết, và thấy hài lòng sung sướng với lựa chọn này. Tôi thôi khóc, nhưng khi ngẩng mặt lên, thấy được trong mắt anh ta lại hiện ra hình ảnh xấu xí của tôi, niềm sung sướng ngăn ngủi trong tôi vụt biến mất. Tự nhiên những u ám hãi hùng của đêm nguyệt thực mà tôi cảm được lúc ấu thơ khi còn được bế ẵm trong tay bỗng kéo về đây ập, cứ như có đám yêu quỷ gớm ghê độc ác đang lẩn trốn dưới đáy của niềm sung sướng bỗng lao vút ra cùng một lúc, phủ vây và chế ngự cả trí óc tôi.

Tuy nhiên, có phải vì yêu chồng mà tôi chọn lựa sẽ chết thay? Không đâu, đó chỉ là bề ngoài. Thực ra tôi chỉ muốn chuộc lại lỗi mình đã để cho anh ta kéo vào chuyện nhuốc nhơ, nhưng không can đảm đến độ có thể tự sát nên phải khéo lựa chọn để người ta ngỡ là tôi đã làm việc tốt. Lòng tôi nhỏ mọn xấu xa, tôi muốn điều tốt của tôi được nhiều người nhìn thấy, xa gần ai cũng biết tin. Thực tình, khi nhìn vào mặt anh ta, mọi cảm giác tươi lành kỳ diệu như ánh trăng thanh bỗng tự dung tắt hết trong tôi, chỉ có buồn tê tái. Cho nên dưới danh nghĩa thế mạng cho chồng, tôi sẽ

trả thù được việc anh ta đã dám ghét tôi, khinh bỉ tôi, đã xâm phạm thân thể tôi, và lấy lòng dạ gian tà mà đối xử với tôi. Tôi không phải vì chồng. Tôi chết vì tôi, vì cảm thương cho mình đã bị vết thương lòng và căm giận việc tấm thân đã thành ô uế. Than ôi, tôi chẳng có gì vinh để sống, mà chết đi thì cũng chẳng vì chuyện gì vinh!

Dù sao thì chết không vinh đi nữa vẫn còn hơn sống. Hơn được bao nhiêu, tôi chẳng biết, nhưng đã lựa chọn một cách chết cho mình. Nên tôi nén nỗi buồn, và mỉm cười để ước hẹn với anh ta về việc giết chồng tôi. Anh ta vốn tâm cơ linh mãnh, qua lời tôi hứa hiểu được nếu không giữ lời hứa thì tôi sẽ làm gì. Lại còn thêm đã thề thốt nặng lời, cho nên đêm nay chắc chắn thế nào anh ta cũng đến.

Ôi, có phải vừa rồi là tiếng gió thổi đó không? Cứ nghĩ sau đêm nay thì những khổ tâm tôi mang mãi từ ngày đó sẽ thôi day dứt mà thấy sao lòng thật nhẹ. Ngày mai khi bình minh đến, hẳn trên tấm thân không đầu của tôi ánh nắng lạnh của mặt trời mới mọc sẽ chiếu lên? Nhìn vào đó, chồng tôi sẽ... nhưng không, không nên nghĩ đến chồng tôi lúc này. Chồng tôi thật thương tôi, nhưng

tôi nào đã bao giờ đáp lại tình yêu ấy? Trước sau tôi chỉ yêu có một người, và đêm nay, người ấy sẽ đến đây để kết liễu đời tôi! Ôi, ngọn đèn này sao mà sáng quá! Nhưng mà... thế nào đi nữa, với tôi, một người đã quá mỗi mòn khổ sở vì anh ấy... bây giờ ...

Kesa thổi tắt ngọn đèn. Chỉ trong chốc lát, giữa cơn tịch mịch của đêm thâu có tiếng then cửa kêu nhè nhẹ. Ánh trăng lạnh lách theo cửa mở, chiếu thẳng vào nhà.

Tháng 3/1918

Văn Lang Tôn Thất Phương *dịch từ nguyên tác tiếng Nhật.*

Canberra, 6/2004